
BEŞ SORUDA AB'İN ORTAK SAVUNMA ANLAŞMASI

14.11.2017

Deutsche Welle (13 Kasım 2017)

Avrupa Birliği'nin ortak bir askeri savunma oluşturma girişimi doğrultusunda oluşturulan PESCO'da imzalar atıldı. DW Türkçe beş soruda AB ordusuna giden yolu mercek altına aldı.

Avrupa Birliği'nin, 1990'lı yılların başından beri oluşturmaya çalıştığı ancak somut adımların yavaş atıldığı "ortak güvenlik ve savunma politikası" son yıllarda yaşanan gelişmeler doğrultusunda yeniden ivme kazandı.

Fransa ve Almanya'nın girişimleriyle şekillenen ve kısaca PESCO olarak bilinen Kalıcı Yapılandırılmış İşbirliği Savunma Anlaşması için niyet bildirimini içeren imzalar, AB üyelerinin dışişleri ve savunma bakanlarının Brüksel'de katıldığı bir toplantıda atıldı.

Çeşitli misyonlarda konuşlandırılmak üzere personel ve mühimmat alımı ile eğitim ve altyapı oluşturulması için üye devletlerin "kapsamlı desteklerini" taahhüt ettikleri niyet bildirimine şu ana kadar aralarında Almanya, Fransa, İtalya ve İspanya'nın da bulunduğu 23 devlet dâhil oldu.

İrlanda, Malta ve Portekiz henüz kararlarını açıklamazken, Danimarka ve AB'den üyeliğinde çıkma sürecindeki İngiltere PESCO'ya katılmayacaklarını açıkladı.

Anlaşmanın Aralık ayında düzenlenecek AB liderler zirvesinde üye ülkelerin devlet başkanları tarafından imzalanarak resmîyet kazanması bekleniyor.

PESCO nedir ve neleri kapsıyor?

Temelde ortak bir savunma kapasitesi geliştirip, AB'nin askeri operasyonlarında konuşlandırmak üzere oluşturulan PESCO, Brüksel'in ifadesiyle AB'de, "uluslararası bir güvenlik ortağı oluşturmayı, Avrupalıların korunmasına katkı sağlamayı ve savunma harcamalarının verimliliğini arttırmayı" hedefliyor.

AB üyelerinin yıllık savunma bütçeleri 2017 itibarıyla toplamda 200 milyar dolar civarında. PESCO'nun getireceği yapılandırma ile yıllık 25 ila 100 milyar dolar arası bir tasarruf yapılması öngörülüyor.

PESCO'nun, AB içindeki diğer savunma ortaklıklarına göre farkı üye devletlerin taahhütlerinin bundan böyle bağlayıcı bir niteliğe kavuşması olacak. Devletler bir kere PESCO yapılandırmasına dâhil olduklarında, alınan kararları uygulamakla yükümlü olacak.

Ancak anlaşmaya katılım gönüllülük esasına dayanıyor ve AB üyesi devletlerin katılımı şimdilik zorunlu tutulmuyor.

[Alman askerleri]

Alman askerleri Fransa'nın doğusundaki bir askeri törende

Neden şimdi?

AB'nin, uzun zamandır gündemde olan ortak bir savunma yapısı geliştirme fikri son yıllarda yaşanan bazı gelişmeler sonrası ivme kazanmış durumda.

Birlik içindeki askeri eşgüdümü ve irtibatı derinleştirmek için Fransa ve Almanya'nın başını çektiği girişimler bugüne kadar İngiltere'nin direnç göstermesi nedeniyle sonuçsuz kalmıştı.

Ancak İngiltere'nin AB'den çıkmak için düzenlediği Brexit referandumunu sonrası artık etkisiz hale gelmesi ve Rusya'nın 2014 yılında Kırım'ı ilhak etmesi ile konu tekrar gündeme geldi.

NATO'nun rolü ne olacak?

Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Donald Trump'ın NATO'nun bütçesine en fazla pay ayıran devletin kendileri olduğunu ve Avrupa'nın kendisini savunması için daha fazla çaba göstermesi gerektiğini tekrar etmesine karşın, kıtanın savunmasında birincil rol gene Kuzey Atlantik İttifakı'ndan olacak.

PESCO'yu oluşturan devletler anlaşma ile oluşturulacak kuvvetlerin NATO'yu destekleyici bir rol üstleneceğini ve görev tanımlarındaki örtüşmenin önüne geçmek için koordinasyonun tesis edileceğini kaydediyor.

Reuters haber ajansına konuşan ABD Hava Kuvvetleri Generali ve NATO Müttefik Hava Kumandanı Tod Wolters, askeri unsurların "maksimum derecede entegrasyonunu olumlu karşılıyorum, gereksiz tekrarı engellemeyi ve şeffaflığı azami seviyeye çıkarmayı hedefliyoruz" ifadesini kullandı.

Aynı şekilde Reuters'a demeç veren ve ismi açıklanmayan bir Alman yetkili, NATO'nun esas olarak savunma rolünde kalacağını, PESCO'nun ise daha çok 2014 yılında Afrika'daki Ebola salgını gibi insani krizlere hızlı müdahale hedefi taşıdığını kaydetti.

[Fransa Savunma Bakanı Jean-Yves Le Drian, solda, Almanya Savunma Bakanı Ursula von der Leyen ile PESCO'da imzaların atıldığı zirvede]

Fransa Savunma Bakanı Jean-Yves Le Drian, solda, Almanya Savunma Bakanı Ursula von der Leyen ile PESCO'da imzaların atıldığı zirvede

Avrupa ordusu mu?

PESCO çerçevesinde geliştirilecek olan askeri kapasitenin yakın vadede konvansiyonel bir orduya dönüşmesi beklenmiyor. AB üyesi devletler savunma alanındaki egemenlik haklarını koruyacaklar.

Ancak derinleştirilmiş askeri eşgüdüme kavuşacak ve gerekli görüldüğü durumlarda NATO veya BM güçleri çerçevesinde konuşlandırılacak olan birliklerin tek bir merkezden kontrol edilmesi ve katılımcı devletlerin taahhütlerinin bağlayıcı bir yönetim mekanizması tarafından idare edilmesi hedefleniyor.

AB entegrasyonunda bugüne kadar başarılan ortak pazar, ortak para birimi veya serbest dolaşım hakkı sunan Schengen Bölgesi gibi, PESCO ile zaman içerisinde savunma entegrasyonunun derinleştirilmesi ve Birlik çapında tek sesli bir savunma politikası belirlenmesi öngörülüyor.

Türkiye dâhil olur mu?

AB üyesi olmayan devletlerin PESCO'ya katıldığı ya da ortaklık kurduğu modeller řu aşamada şekillenmemiş durumda. AB'ye dâhil olmayan ancak NATO üyelikleri dolayısıyla Avrupa'nın savunmasında etkin bir rol oynayan Türkiye ve Norveç gibi devletlerin PESCO çerçevesine nasıl katılacağıının ise sonraki aşamalarda gündeme gelmesi bekleniyor.

Avrupalılar ABden ne bekliyor?

aęrı Özdemir

© Deutsche Welle Türkçe

Kaynak/Source: